

podle druhého případu §u 491 tr. zák. vůbec mluvíti. Bylo proto zmateční stížnost zavrhnouti jako bezdůvodnou, z části i po zákonu vůbec neprovedenou.

Čís. 2736.

V trestním řízení a zejména při rozhodování o nárocích na náhradu nákladů lze pohlížeti jako na soukromého účastníka (§ 47 tr. ř.) se všemi důsledky jen na toho, kdo utrpěl trestným činem, pro který byl obžalovaný odsouzen, ujmu na svých statcích (hmotnou škodu), předpokládajíc, že se k trestnímu řízení připojil a náhradu oné škody uplatňuje.

Je-li v čase vynesení rozsudku zřejmo, že trestným činem, jímž byl obžalovaný uznán vinným, domnělému soukromému účastníku škoda nevzešla (vzejíti nemohla), nelze odsouditi obžalovaného k náhradě útrat zastupování.

(Rozh. ze dne 7. dubna 1927, Zm I 13/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Výrokem, obsaženým v rozsudku krajského soudu v Liberci ze dne 3. března 1926, jímž bylo obžalovanému uloženo nahraditi firmě August F. 1.200 Kč za právní zastoupení při dvou přelíčeních, jakož i potvrzujícím tento výrok usnesením vrchního zemského soudu v Praze ze dne 11. června 1926 byl porušen zákon v ustanovení §§ 47 a 393 tr. ř.; usnesení toto, jakož i onen rozsudečný výrok se zrušují.

Důvody:

Firma August F. podala dne 20. prosince 1924 u státního zastupitelství v Liberci trestní oznámení na neznámého pachatele pro zločin podle §§ 8, 9 a 85 a) tr. zák., v němž prohlásila, že se připojuje k trestnímu řízení jako soukromá účastnice. Po ukončení vyhledávání podalo státní zastupitelství v Liberci na obžalovaného obžalobu pro zločin podle §§ 9, 85 a) tr. zák., spáchaný tím, že v roce 1923 v Liberci Hynka S-a, Arnošta K-a a Ferdinanda D-a vyzýval, povzbuzoval a svěsti hleděl, by zlomyslně cizí majetek poškodili, při čemž škoda, kterou pachatel zamýšlel, 200 Kč převyšovala, třebas jeho působení zůstalo bez výsledku. Po prvním hlavním přelíčení byl vynesena rozsudek sprostňující a soukromá účastnice, která byla při hlavním přelíčení zastoupena, konečného návrhu však neučinila, byla poukázána na pořad práva soukromého. Ke zmateční stížnosti státního zastupitelství byl rozsudek Nejvyšším jako zrušovacím soudem v Brně rozhodnutím ze dne 2. ledna 1926, zrušen a věc vrácena krajskému soudu v Liberci, by ji znovu projednal a o ní rozhodl. Při hlavním přelíčení dne 3. března 1926 uváděla firma August F., jako soukromá účastnice, zastoupená Drem. Gustavem G-em, že má hmotný zájem na výsledku trestní věci, a žádala za přisouzení útrat zastoupení při dvou přelíčeních 2.000 Kč. Rozsudkem

z téhož dne byl pak obžalovaný uznán vinným ve smyslu obžaloby a zároveň uznán povinným nahraditi firmě August F. výlohy zastoupení při dvou přelíčeních penízem 1.200 Kč. Na odůvodněnou tohoto výroku uvádí rozsudek, že se firma F. připojila jako soukromá účastnice k trestnímu řízení a že má opravdu na výsledku této trestní věci majetkový zájem, a že jí tudíž přisouzeny byly útraty zastoupení obou hlavních přelíčení podle Šu 393 tr. ř. Obžalovaný ohlásil a provedl včas zmáteční stížnost a stížnost ohledně soukromoprávních nároků. Stížnost ohledně soukromoprávních nároků provedl v ten rozum, že firmu August F. nelze podle Šu 47 tr. ř. považovati za poškozenou v jejích právech, poněvadž podle rozsudku zůstalo při pokusu a ona při hlavním přelíčení ani žádných nároků na náhradu škody nevznesla; neměla prý proto býti připuštěna za soukromou účastnici; konečná žádost podání toho zní, by bylo vyhověno oprávněmu prostředku, který v úvodu podání jest označen jako stížnost do rozhodnutí o nárocích soukromého účastníka.

Vrchní zemský soud v Praze, jemuž po zavržení zmáteční stížnosti Nejvyšším soudem byly postoupeny spisy k vyřízení stížnosti do výroku o náhradě útrat za právní zastoupení soukromé účastnice, rozhodl usnesením ze dne 11. června 1926, že se stížnosti nevyhovuje a napadený výrok se potvrzuje. Rozhodnutí to odůvodnil vrchní zemský soud úvahou, že ublížení »v právech« podle Šu 47 tr. ř. nevyžaduje trestným činem bezprostředně spáchaného zásahu do soukromoprávní sféry toho, kdo se chce jako soukromý účastník připojiti k trestnímu řízení; stačí, že čin může ve svých následcích vésti k jeho soukromoprávnímu poškození. V souzeném případě že jedná se o svádění ku zlomyslnému poškození věci, při čemž škoda, kterou pachatel měl v úmyslu způsobiti, přesahuje 200 Kč. Nelze tudíž odepřiti firmě August F. oprávnění, vstoupiti do řízení jako soukromý účastník a vzíti si právního poradce podle Šu 50 tr. ř.

Rozsudkem krajského soudu v Liberci ze dne 3. března 1926 ve výroku o náhradě útrat právního zastoupení soukromé účastnice, jakož i potvrzujícím usnesením vrchního zemského soudu v Praze ze dne 11. června 1926 byl porušen zákon. Podle Šu 47 tr. ř. má ten, komu bylo trestným činem stíhaným z úřední povinnosti v jeho právech ublíženo, a jenž z tohoto ublížení odvozuje své soukromoprávní nároky, právo, by se za účelem uplatnění těchto nároků připojil k trestnímu řízení. Z toho, že v Šu 47 tr. ř. se mluví o tom, komu »bylo ublíženo« a je řeč o »poškozeném«, kteréžto pojmy jsou totožny, dále z toho, že jak v těchto ustanoveních tak i v Šu 365 a 366 tr. ř. se důsledně mluví o nárocích »soukromoprávních«, plyne, že zákon předpokládá poškození hmotné, čemuž nasvědčují rovněž ustanovení §§ 367 až 374 tr. ř. Lze proto v trestním řízení a zejména i při konečné likvidaci jeho rozhodování o nárocích na náhradu nákladů, pohlížeti jako na soukromého účastníka se všemi důsledky jen na toho, kdo trestným činem, pro který byl obžalovaný odsouzen, utrpěl škodu, ujmu na svých statcích — předpokládaje ovšem, že se k trestnímu řízení ve smyslu Šu 47 tr. ř. připojil a náhradu škody uplatňuje. Tomu tak není v souzeném případě. Firma August F. v trestním oznámení se sice připojila k trestnímu řízení, ne-

tvrdila však, že trestným činem, který oznámila, utrpěla škodu; ani za trestního řízení netvrdila, že jí jednáním obviněného povstala hmotná škoda a ani v konečném svém návrhu nežádala náhrady škody. Nebylo tu tedy ani předpokladů pro připuštění její jako soukromého účastníka. I kdyby bylo lze připustiti možnost jsoucnosti nějakého soukromoprávního nároku v době trestního oznámení, v němž jest ohlášeno připojení se udavatelky jako soukromé účastnice — ačkoliv vzhledem ku povaze trestného činu (§ 9 a 85 a) tr. zák.) již z oznámení samého zřejmé, lze o tom důvodně pochybovati, — ukázaly výsledky trestního řízení, že soukromoprávního nároku tu vůbec není a také ani býti nemůže, když se obviněnému klade za vinu pouze nedokonané svádění k poškození cizího majetku. Obžaloba byla podána také jen pro tento čin a bylo tedy již při hlavním přelíčení jasno, že z tohoto činu škoda nepovstala a povstati nemohla. Tím však byla soukromoprávním nárokům firmy August F., které jí právě umožňovaly přístup ku trestnímu řízení v postavení soukromé účastnice, odňata veškerá půda. I když nelze tvrditi, že následkem toho firma pozbyla formálně postavení soukromé účastnice (neboť k nabytí postavení toho stačí podle §u 47 tr. ř. připojení se ku trestnímu řízení, dokud soud přihlášky té neodmítl), nemůže okolnost ta zůstatí bez vlivu na otázku přiřčení útrat jejího právního zastoupení. Jak rozsudek soudu nalézacího tak i usnesení vrchního zemského soudu v Praze odvolávají se na odůvodnění přisudku útrat zastupování soukromého účastníka na ustanovení §u 393 odst. třetí tr. ř. Než toto zákonné ustanovení a s ním ve spojitosti jsoucí ustanovení §§ 381 čís. 4 a 389 odst. první tr. ř. nevyslovují zásady, že odsouzený obžalovaný musí vždy nésti útraty právního zastoupení soukromého účastníka; naopak obsahují ustanovení ta toliko tyto zásady: Jen o d s o u z e n ý obžalovaný může býti uznán povinným nahraditi soukromému účastníkovi útraty (§ 389 odst. první); má-li odsouzený obžalovaný soukromému účastníkovi hraditi útraty, nese toliko útraty jeho právního zástupce, nikoli však jiné náklady, jako na př. náhradu osobních výloh soukromého účastníka (§ 381 čís. 4 ve spojení s výčetným výpočtem §u 381); je-li odsouzený obžalovaný povinen soukromému účastníkovi náhradou útrat, musí mu vždy nahraditi náklady jeho právního zastoupení, aniž se smí rozlišovati, zda bylo zastoupení to nutné nebo účelné. Avšak otázka, zdali a kdy jest odsouzený obžalovaný povinen soukromému účastníkovi náhradou útrat, může býti řešena pouze z právní povahy přípojného řízení a nároku na útraty řízení trestního. Trestní řád nestanoví bezpodmíněné odsouzení obžalovaného, jenž byl uznán vinným, k náhradě útrat zastoupení soukromého účastníka; přisouzení těchto útrat soukromému účastníkovi může nastati jen za shora již vytčených předpokladů. Je-li v čas vynesení rozsudku zřejmo, že trestným činem, jímž byl obžalovaný uznán vinným, domnělému soukromému účastníkovi škoda nevzešla, anebo dokonce, jako v souzen. případě, škoda vůbec vzejíti ani nemohla, nemá tento »soukromý účastník« nároku na přiřčení útrat zastupování, poněvadž věcně není soukromým účastníkem ve smyslu zákona, nebyv podle něho, jak třeba teprve za řízení trestního vyšlo na jevo, ani oprávněn připojiti se jako takový k trestnímu řízení. Spočívá proto odsouzení obžalovaného k náhradě útrat právního

zastoupení, jež vyslovil soud nalézací a jež potvrdilo usnesení vrchního zemského soudu v Praze, na právním omylu. Bylo proto podle §u 292 tr. ř. vyhověti zmateční stížnosti podle §u 33 tr. ř. a uznati, jak se stalo.

Čís. 2737.

Povinnost představenstva společenstva ve smyslu zákona ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák. (§ 486 písm. c) tr. zák.) učiniti návrh na vyrovnací řízení nebo vyhlášení úpadku (§ 486 čís. 2 tr. zák.) nevylučuje, by nebylo použito jiných prostředků, by potřebné úhrady bylo dosaženo a tím úpadek byl odvrácen.

Usnesení valné hromady na zvýšení členských podílů vyvíňuje, pokud sanace byla možná, jak představenstvo, že onoho návrhu neučinilo, tak i dozorčí radu, že představenstvo k tomu nepřiměla, pokud se týče zaň sama návrhu toho neučinila.

(Rozh. ze dne 9. dubna 1927, Zm I 627/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 7. srpna 1926, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem úpadku z nedbalosti podle §u 486 čís. 2. tr. zák., zrušil napadený rozsudek ve výroku o vině, jakož i ve výroku o trestu a ve výrocích s tím souvisejících a věc vrátil soudu prvé stolice, by ji v rozsahu zrušení znova projednal a rozsoudil.

Důvody:

Zmateční stížnost dovolává se důvodů zmatečnosti podle čís. 5 a 9 a) §u 281 tr. ř., ve skutečnosti jen podle čís. 9 a), poněvadž rozpory vytýkané rozsudku jsou rázu právního, a jest je proto zkoumati pouze s hlediska hmotně právního důvodu zmatečnosti podle čís. 9 a) onoho §u. Stížnosti nelze upřítí oprávnění. Stížnost uplatňuje, že odsouzení obžalovaných Františka Z-a, Adolfa H-a, Kašpara K-e, Ludvíka L-e, Josefa H-a, Františka W-e, Josefa K-a a Františka Sch-a pro přečin podle §u 486 čís. 2 tr. zák. je především nesprávným potud, pokud se jím klade za vinu, že jako členové dozorčí rady Spořitelny a záložny v Ch., společenstva s ručením neobmezeným, nenavrhli včas řízení vyrovnávací nebo vyhlášení úpadku. Stížnost míní, že povinnost obžalovaných učiniti onen návrh nelze dovoditi ani z ustanovení zákona o společenstvech výdělkových a hospodářských ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák., ani ze stanov řečené spořitelny a záložny; podle §u 91 stanov jest naopak v případě, že by společenstvo zastavilo platy, jen představenstvo, a nikoliv také dozorčí rada povinna, navrhnouti vyhlášení úpadku. Tomuto názoru nelze v jeho bezvýhradnosti přisvědčiti. Podle §u 486 c) tr. zák. jest, je-li v případech §§ 485, 486, 486 a) dlužníkem a v případě §u 486 b) věřitelem nebo dlužníkem společnost, společenstvo nebo spolek, těchto ustanovení použití na orgány podniku, které se činu dopustily, tedy jen potud, pokud spáchaly čin, v němž jsou splněny